

206. ▶ ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Trattoria, 1929

Olaj, vászon, 59x70,5 cm
Jelezve jobbra lent: Aba Novák

Kezdő ár: 12 000 000 Ft / 38 095 EUR
Becsérték: 24 000 000 – 30 000 000 Ft
Estimated value: 76 190 – 95 238 EUR

KIÁLLÍTVA:

- ▶ Aba-Novák emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1962. katalóguson kívül (szerepel a korabeli enteriőr-fotón a kiállítás ltália-termében)
- ▶ Aba-Novák, a "barbár zseni".
MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központ, Debrecen, 2008. április 21 - július 6. katalógus: 87.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- ▶ Best of Mű-Terem. Virág Judit Galéria, Budapest, 2006. október, 148. oldal

REPRODUKÁLVA:

- ▶ Molnos Péter: Aba-Novák. Népszabadság Könyvek, Budapest, 2006. 128. kép
- ▶ Molnos Péter: Aba-Novák, a "barbár zseni". Népszabadság Könyvek.
Népszabadság Zrt., Budapest - MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központ, Debrecen, 2008. 125. kép
- ▶ Átrium, 1998. február-március

André Kertész: Aba-Novák Vilmos és Kátó
Aba-Novák műtermében, 1923

Patkó Károly:
Olasz város viadukttal és gőzmozdonnyal
(Torre del Greco), 1931
magántulajdon

ITÁLIAI ÖSZTÖNDÍJ

Aba-Novák Vilmos 1928-31 között Patkó Károly, Pátzay Pál, Molnár C. Pál, Medveczky Jenő és Kontuly Béla társaságában töltötte ösztöndíjas éveit a római Collegium Hungaricumban. Festészetére nagy hatást gyakoroltak az antik művészet alkotásai, különösen az ókeresztény, bizánci falfestmények és mozaikok, illetve a trecento-quattrocento mesterek, Giotto, Piero della Francesca és Signorelli nagyszabású freskóciklusai. Megismerkedett a legújabb művészeti törekvésekkel is, a Novecento mestereinek (farra, Soffici, Sironi, Casorati és Oppi) klasszicizáló alkotásaival. Utazásai során szinte az egész félszigetet bejárta, benyomásait, élményeit, hegyi városokat, középkori erődítményeket, tengerparti kikötőket, halászfalvakat ábrázoló festmény-sorozatán örökítette meg.

TEMPERAFESTÉS

Róma új technikát hozott Aba-Novák számára. Patkó tempera kísérleteinek eredményeit - melyek célja a reneszánsz freskók világosságának és matt színeinek elérése volt - elsőként hasznosította, temperaképeit az addig használt vászon helyett falemezre festette. Ezzel párhuzamosan a tónusfestészetéről áttért a valór festésre, a színeket ezentúl nem egymáshoz mérte, hanem a homogén szürke alaphoz. Ennek az átmeneti periódusnak, az 1929 folyamán, még olajtechnikával, de temperaszerűen festett képeknek jellegzetes darabjai a *Térzene*, az *Utcai zenészek* és a nagy Trattoria-képhez készült kisebb méretű vázlatok. Ezekhez kapcsolható a most bemutatott kisebb méretű *Trattoria* (1929), melynek lazúrosan megfestett felületei és harsány színfoltjai már a későbbi temperafestmények felfogását előlegezik.

TRATTORIA-TÉMA

A Trastevere zegzugos, ódon hangulatú síkatorainak tivornyázástól hangos kocsmái, tavernái - melyeknek bizonyára Aba-Novák is gyakori látogatója volt - ihlették trattoria-képeit. Az asztalok körül borozgató, hevesen gesztikuláló, groteszk alakok és muzikusok váltak e sorozat első, befejezetlenül maradt darabjának (*Trattoria*, 1929) és a hozzá készült figurális tanulmányoknak (*Okarínás, Ivók*, 1929) a főszereplőivé. A téma variációi kisebb-nagyobb változtatásokkal végigkísérik az ösztöndíjas éveket, számos kiállításon szerepeltek (*Korcsma*, 1930 körül), egy változata a római Museo Capitolino gyűjteményébe is bekerült. A kocsmabelsőket ábrázoló kompozíciókkal szemben képünk valójában egy városkép, talán egy adriai kikötőváros trattoriáját, az árnyékot adó ponyva alatt kedélyes hangulatban borozgató, sziesztázó halászsokat ábrázolja, kiket még a viadukton végigrobogó vonat fűtve sem zavar meg.

VÁZLAT ÉS VÁLTOZAT

Ritka alkalomnak számít mikor ismerjük egy festmény vázlatát és nagyobb méretű variációját is. Ezeken végigkövethetjük a művész munkamódszerét, bepillantunk a kompozíció alakulásának, változásának különböző fázisaiba. Aba-Novák kisméretű ceruzavázlata (*Trattoria*, 1929) feltehetően még a helyszínen, sebtében elővett vázlatfüzetbe készülhetett. Nagyvonalúan, néhány vonallal jelölte ki a kompozíció súlypontjait adó épületcsoportokat és a mögöttük megjelenő viaduktot, s csupán kisebb részletek, a lépcsőfeljárat, illetve a bejárat megoldásán időzött el. Képünket bizonyára már a Palazzo Falconieri-beli műtermében festette meg kissé redukált, módosított változatban. 1930-ban készült temperafestmény-sorozatának (*Subiaco, Umbriai város, Cefalu, Szicíliai régi város*) egyik reprezentatív tábláján (*Tengerparti város*, 1930) kisebb változtatásokkal újra felhasználta az alapkompóziót, melyet látványosan szcenírozott építészeti keretben helyezett el.

Zsákovits Ferenc

